

DESPRE PĂCAT

Sf. Silvan Athonitul,
icoană

Păcatul se înfăptuiește trecând prin anume trepte ale înfiripării sale lăuntrice.

Cea dintâi treaptă este apropierea din afară a unei oarecari înrâuriri duhovnicești, care la început poate să nu fie deloc limpede și închegată.

Prima treaptă a închegării – ivirea vreunui chip în câmpul vederii lăuntrice a omului – neatârând de voia lui, nici nu i se socotește păcat. În unele cazuri chipurile acestea poartă un caracter cu precădere văzut, în altele, cu precădere gândit, dar cel mai adesea al amândurora. Dar fiindcă și cele văzute atrag după sine un anume tip de gând, nevoitorii numesc toate chipurile «gânduri». La omul nepătimaș mintea «stăpânitoare», fiind puterea cunoscătoare a ființei, poate să se plece asupra gândului ce vine, rămânând totuși slobodă de stăpânirea lui. Dacă însă în om se află «loc», teren potrivit, cum ar fi o înclinare către duhul ce

se cuprinde în gând, atunci energia lui încearcă să pună stăpânire pe lumea sufletească, adică pe mintea omului; aceasta o dobândește trezind în sufletul mai înainte înclinat către patimă un oarecare simțământ de desfătare propriu unei anume patimi. Tocmai în această desfătare constă «ispita». Însă nici clipita desfătării, deși vedește mărturia nedesăvârșirii omului, nu i se socotește încă drept păcat: este doar «îmbierea» păcatului. Mai departe, desfășurarea gândului păcătos se poate înfățișa în linii generale precum urmează: desfătarea la care îmbie patima atrage către sine atenția minții, clipită de o deosebită însemnătate și plină de răspundere, căci împreunarea minții cu gândul alcătuiește o condiție prielnică dezvoltării lui, dacă mintea nu se rupe de la îmbiere printr-un act de voire lăuntrică, ci petrece mai departe cu atenția în ea; atunci începe înclinarea către dânsa, un dialog plăcut cu ea, apoi «legătura», care poate trece la un deplin «consimțământ» activ. Mai departe, tot crescând desfătarea pătimașă, ea poate stăpâni mintea și voința omului, ceea ce se numește «robie». După aceasta toate puterile celui robit de patimă se pot îndrepta către o mai mult sau mai puțin hotărâtă înfăptuire a păcatului, de nu vor fi piedici din afară în calea înfăptuirii lui.

O asemenea robie poate rămâne singură, fără a se mai reînoi vreodată, dacă ea nu a fost decât urmarea lipsei de experiență a omului ce petrece în nevoiță și în luptă. Dar dacă robirea se tot repetă, ea poate deveni «deprindere» a patimii și atunci toate puterile firești ale omului încep a-i sluji. De la cea mai timpurie ivire a lucrării îndulcitoare a patimii, numită mai sus «îmbiere», trebuie să înceapă lupta care se poate înceapă lupta care se poate prelungi pe toate treptele desfășurării gândului păcătos; și la fiecare treaptă gândul poate fi biruit, și astfel a nu se săvârși în faptă; dar totuși, încă din clipă clătinării voci este de față un element al păcatului, și va fi nevoie de pocăință spre a nu pierde harul. Omul necercat duhovnicește, de obicei întâmpină gândul păcătos de-abia după ce el a trecut neobservat de primele trepte ale desfășurării sale, adică atunci când a căpătat de acum o oarecare putere, sau

chiar mai mult: când se apropie de primejdia de a săvârși faptic păcatul.

Pentru a nu ajunge aci, neapărat trebuie ca mintea să se așeze cu rugăciune în inimă. Aceasta este o nevoie esențială pentru fiecare nevoitor ce dorește, printr-o pocăință adevărată, a se întări în viața duhovnicească, deoarece, precum am spus mai sus, într-o astfel de stare păcatul se taie din însăși zămislirea sa. Aci s-ar cuveni a pomeni cuvântul Prorocului: "Fiică Vavilonului ticăloasă..." fericit carele va cuprinde și va repezi pruncii tăi de piatra numelui Iisus Hristos (vezi Ps. 136: 8-9).

Această lucrare minunată, de neajuns delăsătoarei majorității, se dobândește printr-o mare osteneală, și de către foarte puțini. Ea nu este deloc simplă, deloc ușoară.

("Cuviosul Silvan Athonitul" –

Arhimandritul Sofronie,

traducere din limba rusă Ierom. Rafail)